

Sak 5/2023 – Klage på kvoter og vilkår for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i 2023/2024

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saken:

- Saksfremlegg og vedtak i sak 3/2023 – kvoter og vilkår for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i 2023/2024.
- Klage fra NOAH av 26. mai 2023.

Saksopplysninger

Rovviltnemndas vedtak kan påklages til Klima- og miljødepartementet (KLD) innen tre uker etter at vedtaket er gjort kjent. Klage skal rettes til KLD, men framsettes for rovviltnemnda. Nemnda skal vurdere klagen ut fra påklagde forhold og eventuelt nye opplysninger i saken. Dersom nemnda ikke - eller bare delvis - tar klagen til følge, sender nemnda denne med sin tilrådning til KLD for endelig avgjørelse.

Bakgrunn

Innen klagefristen er det mottatt en klage fra *NOAH – for dyrs rettigheter*. Klager ber om at rovviltnemndas vedtak omgjøres, og at det ikke åpnes for betinget skadefelling av to gauper, to jerv, en brunbjørn og to ulv i rovviltregion 2 i 2023/2024.

I vedtak 11. mai 2023 – sak 3/2023 – åpnet rovviltnemnda for betinget skadefelling av to gauper, to ulv, to jerv og en brunbjørn med hjemmel i rovviltforskriftens § 8, jf. §§ 4 og 7.

Naturmangfoldloven kapittel II som gir alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk er lagt til grunn for vedtaket. Basert på sekretariatets saksfremlegg i sak 3/2023 fattet rovviltnemnda følgende vedtak for kvoter og vilkår for betinget skadefelling av de fire rovviltartene:

Rovviltnemnda i region 2 viser til de nasjonale målsettingene for rovvilt i regionen. Bestandsmålet for gaupe er nådd, og det er ikke nasjonale mål om ynglinger av jerv, ulv eller brunbjørn. Rovviltnemnda konkluderer følgelig med å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av disse artene etter forskriften § 8, jamfør §§ 4 og 7.

Etter en samlet vurdering med vektlegging på bestandssituasjonen for rovvilt og erfaringer med akutte situasjoner i regionen der rovvilt angriper husdyr, samt prinsippet om differensiert forvaltning, jamfør

naturmangfoldloven §§ 8 til 12, finner rovviltnemnda grunnlag for å fastsette en kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, ulv og brunbjørn i sesongen 2023/2024. Nemnda finner ikke at en begrenset felling vil være til hinder for å nå nasjonale bestandsmål eller true overlevelsen av bestandene på lang sikt, jamfør naturmangfoldloven § 5.

Skadefelling er et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. For å møte en slik situasjon, fastsetter rovviltnemnda med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b) og § 77, jamfør rovviltforskriften § 8, jamfør §§ 1 og 3, en kvote for betinget skadefelling for perioden 1. juni 2023 - 15. februar 2024 slik:

Art	Kvote for skadefelling
Gaupe	2
Ulv	2
Jerv	2
Brunbjørn	1

Særlige vilkår knyttet til iverksettelse av skadefelling av gaupe:

- Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaue, være iverksatt.*

Særlige vilkår knyttet til iverksettelse av skadefelling av ulv:

- Mulige tiltak skal iverksettes for å avgjøre skadegjørerens genetiske status.*

Rovviltnemnda kan til enhver tid trekke tilbake betingede fellingstillatelser, for eksempel hvis det blir registrert eller fattet mistanke om annen avgang i løpet av perioden, hvis kjønns- og alderssammensetningen blant skutte dyr er uheldig eller ved mistanke om genetisk viktig ulv.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i samsvar med forvaltningsloven kapittel VI, senest innen tre uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Vedtaketts begrunnelse

Vedtaket bygger på saksframlegget til sak 3/2023 – kvoter og vilkår for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i rovviltregion 2 for 2023/2024 og er gjort ut ifra en samlet vurdering av kunnskap om bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for de fire rovviltartene i regionen. Videre ble det lagt vekt på kunnskapsbasert erfaring fra skadefelling i rovviltregion 2. Kvotenes størrelser og vilkår er satt med hensyn til bestandssituasjonen for de ulike artene og etter erfaring med akutte situasjoner i rovvilt region 2.

Skadefelling er et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. For å kunne møte en slik situasjon, fastsatte rovviltnemnda med hjemmel i naturmangfoldloven § 8 første ledd bokstav b) og § 77, jamfør rovviltforskriften § 8, jamfør §§ 1 og 3, en kvote for betinget skadefelling for perioden 1. juni 2023 - 15. februar 2024.

Klagens innhold

NOAH - for dyrs rettigheter klager i brev datert 26. mai 2023 på rovviltnemndas vedtak om betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i rovviltregion 2 for 2023/2024. Det bes om at det ikke tillates betinget skadefelling av to gauper, to ulv, to jerv og en brunbjørn i region 2 i perioden 01.06.2023 til og med 15.02.2024. Det bes om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene ikke er oppfylt.

NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Gaupe, jerv og bjørn er kategorisert som sterkt truet, og ulv som kritisk truet på den norske rødlista. NOAH minner om at vi står midt i en naturkrise, og at Norge nylig undertegnet en naturavtale som er tydelig på at alle land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet.

Klagers anførsler:

1. vilkårene om bestandenes overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. I pressede og små bestander slik som rovdyrbestandene, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for artene som helhet. Det er også store genetiske utfordringer med både jerve- og ulvebestanden, hvilket medfører at det ikke bør tillates kontinuerlige skadefellinger og lisensjakt på disse artene.

NOAH mener verken sekretariatet eller rovviltnemnda har tatt hensyn til reduksjonen i antall jerveynglinger. Reduksjonen kan tyde på dårlige år for yngling av jerv, noe som kan ha sammenheng med klima, snøforhold, høye jaktkvoter og andre økologiske faktorer. Å ikke ta hensyn til økologiske vurderinger er dårlig naturforvaltning og er etter NOAHs syn i strid med nml. § 8 (kunnskapsgrunnlaget).

NOAH viser til at påviste antall brunbjørner ligger under det nasjonale bestandsmålet. Det medfører at det ikke burde åpnes for tillatelse til skadefelling av bjørn.

Videre viser NOAH til at vedtaket ikke har noen tidsramme for å få bestandene av rovdyr ut av status som sterkt og kritisk truet, og det er heller ikke en plan som beskriver andre måter for hvordan målet i nml. § 5 vil bli nådd. De viser også til at Norge har denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2.

2. Føre-var-prinsippet

NOAH viser til bestandenes status som sterkt- og kritisk truet og innavlsnivået på den skandinaviske ulvebestanden, og mener at føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse i

denne saken. De er bekymret for at vedtaket ikke angir hva slags innsats som skal gjøres for å identifisere den genetiske opprinnelsen til streifende ulv.

NOAH viser til at rovviltnemnda i dette tilfellet ikke har sikret at felling ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av den skandinaviske ulvebestanden i Norge.

NOAH viser til at vilkåret om lav terskel for felling av rovdyr utenfor forvaltningssonene, ikke kan tolkes slik at det ikke er noen terskel for felling i det hele tatt. NOAH kan heller ikke se at dette var målet for Stortinget. Et visst «skadepotensiale» må tolereres også utenfor forvaltningsområdene, og at skade på beitedyr må forhindres på andre måter enn skyting av rovdyr.

3. Vilkåret om skade er ikke oppfylt.

NOAH mener at de vedtatte kvotene er uforholdsmessig høye, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne opp for skadefelling av utrydningstruede rovdyr, jf. nml. § 18 bokstav b.

NOAH understreker at det ikke foreligger et skadeomfang som tilsier at det bør iverksettes betinget skadefellingskvoter på to gauper, to ulv, to jerv og én bjørn i region 2. Bortsett fra generelle uttalelser om antall erstatninger av sau, har ikke rovviltnemnda drøftet skadeomfanget eller skadepotensialet, eller i det hele tatt vist at det foreligger et skadeomfang som tilsier at det bør iverksettes betinget skadefelling av sterkt og kritisk truede arter. NOAH henviser i den forbindelse til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention.

4. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt.

NOAH viser til at det i følge naturmangfoldloven § 18 kun er adgang til felling av rovdyr dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av gaupe, ulv, jerv og bjørn, hvilket betyr at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18. De viser til at verken sekretariatet eller rovviltnemnda har drøftet andre ikke-letale forebyggende tiltak. Vedtaket oppfyller derfor ikke kravet om prioritering av andre løsninger i 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention.

NOAH viser til ulike studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter og at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak (se klagen side 5).

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av gaupe, ulv, jerv og brunbjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022

Sekretariatets vurdering

NOAH - for dyrs rettigheter er en ideell medlemsorganisasjon som jobber for å motvirke utnyttning og mishandling av dyr. Sekretariatet anser organisasjonene for å ha rettslig klageinteresse i saken. Klagene er framsatt innen fristen.

Sekretariatet vurderer klagen til å gjelde kvotene og vilkårene for betinget skadefelling av de fire rovdyrartene, gaupe, jerv, brunbjørn og ulv i rovviltregion 2 for perioden 2023 - 2024.

Rovviltnemndas vedtak ble gjort med grunnlag i at skadefelling skal være et virkemiddel for primært å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. For å møte en slik situasjon fastsatte rovviltnemnda med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. og § 77, jf. rovviltforskriften § 8, jf. §§ 1 og 3, en kvote for betinget skadefelling på to gauper, to jerver, to ulver og en bjørn for perioden 1. juni 2023 – 15. februar 2024. Videre er det lagt til grunn et omfattende kunnskapsgrunnlag belyst i sak 3/2023. I forkant av møtet ble det gitt utfyllende informasjon om taps- og skadeomfanget sist beitesesong (2022). Vedtaket bygger på sekretariatets saksframlegg med vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12.

Klagen vektlegger i stor grad artens bestandsstatus (sterkt- og kritisk truet) og nasjonal rødlistestatus. Regional rovviltforvaltning forholder seg til de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen og politiske føringer. Ut fra dette anser sekretariatet at rovviltnemndas vedtak bygger på tilstrekkelige vurderinger etter naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget, § 9 om føre-var-prinsippet og § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Kvoten for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv er basert på årets bestandssituasjon for de aktuelle artene og erfaringer fra tidligere år. Skadefelling er et virkemiddel som benyttes hvis det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger for å avverge skade på husdyr. Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtaket er kun en kvote som gir forvaltningsmyndighet et handlingsrom til å kunne gi skadefellingstillatelse i de situasjonene hvor det er riktig/aktuelt. Det er ingen automatikk i at kvotene blir fylt. Alle søknader om skadefelling vurderes individuelt og andre ikke-letale-forebyggende tiltak blir alltid vurdert. Ved vurdering av om det skal gis en skadefellingstillatelse legger vi vekt på føringene i regionale forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Det skal særlig tas hensyn til områdetets betydning som beitemark, mulighet for å gjennomføre forebyggende tiltak, skadens omfang og/eller skadepotensiale i den aktuelle situasjonen.

Sekretariatet ser ingen grunn til nærmere å kommentere anførselene i klagen fra NOAH ytterligere. Klagen inneholder ikke nye opplysninger som ikke forelå ved vedtakstidspunktet.

Basert på sekretariatets vurdering og nemndas vedtak i saken, og det faktum at det ikke foreligger nye vesentlig opplysninger, finner vi grunnlag for å legge fram forslag om ikke å ta klagen til følge.

Forslag til vedtak

Rovviltnemnda har med grunnlag i klagen fra NOAH - for dyrs rettigheter vurdert vedtaket om kvoter og betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv for rovviltregion 2 i 2023/2024 på nytt. Vi kan ikke se at det har framkommet ny kunnskap eller nye opplysninger som tilsier endret vedtak.

Vedtaket av 11. mai 2023 om kvoter og vilkår for betinget skadefelling av gaupe, jerv, brunbjørn og ulv opprettholdes og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.